

Ingvar Svensson
*29 juli 1919 †17 februari 2011

”*Hej, det är Ingvar*!” Så började hundratals samtal som jag fick från Ingvar Svensson i Österslöv allt-sedan 1968 då jag träffade honom första gången på ett möte i Entomologiska Sällskapet i Lund. Redan 10 år dessförinnan hade jag haft indirekt kontakt med honom genom en annan samlare, **Bertil Reuterskiöld** från Asarum. Den underbara sommaren 1957 hade jag funnit ett par konstiga aberrationer av pärlemorfjärilar som jag inte kunde bestämma. Bertil tipsade mig då om Ingvar, som nog kunde hjälpa till. ”Ingvar penslar dem bara där bak och så ser han direkt vad det är”, sa Bertil. ??? Vid slutet av 1960-talet hade jag inte hört talas om genitalundersökning så Bertils yttrande var för mig en gåta.

Så småningom fick jag en mer stadigvarande kontakt med Ingvar, i synnerhet då jag hade börjat samla på småfjärilar 1971 i samband med en flytt till Öland och en första tjänstgöring som lärare där. I maj 1972 höll Ingvar ett föredrag i Lund med titeln ”Att samla småfjärilar”. För en nybörjare var det mycket värdefullt att få tips från en person, som redan då ansågs som Sveriges främste fjärilssamlare.

Barn- och ungdomsåren

Ingvar föddes på gården Romperöd i Glimåkra socken i norra Skåne. Redan som liten väcktes hans naturintresse och han beskrev sig själv som *nyfiken* alltifrån barndomen och genom hela livet. Hans första intresse var fåglar. Hemma på gården hade han som ung skolpojke sett en fågel, som såg ut som en mycket liten skata. Han frågade sin lärare som inte hade något svar. Senare kom han själv fram till att det hade varit en stjärtmes.

I skolan var det på den tiden brukligt att man skulle lära sig växter genom att pressa dem och samla dem i ett herbarium. Det var nog inte bara en påtvingad uppgift från skolan som gjorde att Ingvar blev duktig också inom botaniken, utan också ett

eget intresse att lära sig känna igen olika växter. En av hans farbröder, boende i Hjärsås, var intresserad och kunnig och han uppmuntrade Ingvar att samla på växter. Gården vid Romperöd hade på sina ägor ett hyperitberg och där kunde Ingvar plocka in intressanta växter till sitt herbarium.

En händelse som han avslöjade först långt senare, kanske med både viss stolthet och samtidigt viss skam, var nedläggandet av en utter med ett hemmagjort kulgevär. Ingvar beskrev det hela som att det nog egentligen var farligare för skytten än för uttern. Som tur var hade Ingvar fel på den punkten. På 1930-talet fanns alltså utter kvar i Glimåkra socken, vilket inte ens grannjägarna visste om.

En dag åkte Ingvars föräldrar med sina båda söner ända ner till Lund. Ingvar och brodern fick varsin tvåkrona och de bestämde sig för att köpa böcker på tyska så att de kunde lära sig språket. Det kunde de också göra från radioprogram, då man nyss hade skaffat radio i familjen. Bröderna använde tvåkronorna till att köpa varsin del av *Schreibers kleine Atlas der Schmetterlinge und Raupen* på Gleerups Bokhandel. I bokverket fanns fina färgbilder och där stod hur man skulle spänna fjärilar. Så småningom fick Ingvar sin broders volym och han använde böckerna flitigt.

De första stegen

Ändå startade Ingvar som *fjärilskådare* och inte samlare. Alla fjärilar han såg på gården noterades i en anteckningsbok. Den första som antecknades var vitfläckig guldvinge den 31 maj 1935. När han senare började bevara de fjärilar han träffade på, tillverkade han själv två lådor. Bottenmaterialet var det största problemet då man vanligen använde pressad torv som gjorde att järnnålarna rostade.

Till att börja med blev det bara s.k. storfjärilar, som nålades med knappnålar utan etiketter. Den sällsynta *Boarmia arenaria* vit lavmätare var först utan etikett men fick det sedan: Glimåkra 1937. Senare har lavmätaren eftersökts ett flertal gånger vid Romperöd (som var den egentliga fångstplatsen) men ingen sådan har visat sig efter 1937. Däremot finns numera en god population av *Sabra harpagula* vasspetsad sikelvinge på gården, som ändå visar områdets kvaliteter.

Hans första fjärilshåv gjordes av en gammal gardin. Tyget hade så gles väv att t.o.m. en lindsvärmare (med etiketten maj 1937) höll på att rymma. Ingvar hade inte råd att köpa det magnifika verket Svenska Fjärilar (från 1941) förrän i slutet av 1940-talet.

Under sina ungdomsår skaffade Ingvar en 2000 W lampa, men den var alltför stark. Fjärilarna satte sig flera tiotals meter från lampan och var svåra att hitta. Gården hade ett eget elverk som även grannarna kunde utnyttja. Elledningen gick över en åker och där kopplade Ingvar in sin lampa. I huset en bit därifrån undrade man varför det lyste så starkt kväll efter kväll. Det kallades till ett sammanträde i byn och i samlad tropp ämnade folket gå upp till gården där Ingvar lyste och ta reda på vad som pågick. Sonen i huset där sammanträdet hölls sa då: ”Det är nog ingen idé. Ingvar är i Stockholm så det blir inget ljus i kväll.”

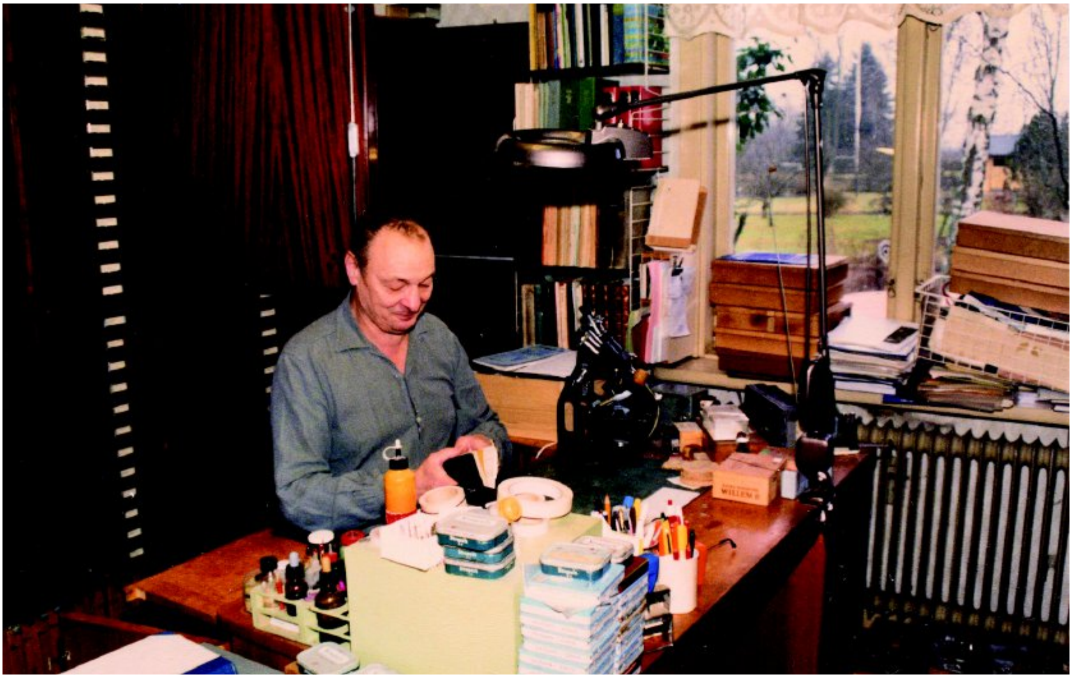
Studieåren och nya bekantskaper

Efter att privat ha tagit sin gymnasieexamen vid Ramlösa internat började han första årskursen på ”Skogis” i Garpenberg. Där fick han en stor och trogen vänskapskrets med blivande jägmästare. Vid den tiden fick han cyankaliumburkar av **Erik Nordstrand**, vilket underlättade insamlingen. Han hade träffat Erik på en studieresa till Stockholm, där Erik arbetade som arkivarie på Statskontoret. Eriks uppmaning till Ingvar var mycket bestämd: ”Sluta inte med att samla småfjärilar!”

En dag cyklade Ingvar ut till Svinösjön en dryg mil nordväst om Garpenberg. I vassen flög mängder av en liten fjäril. Först trodde han att det var en sorts lavspinnare. Han skickade två exemplar till **Kjell Ander** i Lund som svarade, att det var den för Dalarna nya *Ethmia pyrausta* ängsrutemal, en stor sällsynthet. Det var Ingvars första småfjäril.

Ingvar träffade **Frithiof Nordström** den18 oktober 1945 vid ett sammanträde i Entomologiska Föreningen i Stockholm. Han blev snart klar över vilken stor expert Frithiof var. Den 30 maj 1944 hade emellertid Ingvar vid Romperöd fått en malmätare, som han inte kände igen. Frithiof tyckte att det borde vara *Eupithecia castigata* (numera *subfuscata*) hallonmalmätare och blev enligt Ingvar nästan arg när Ingvar protesterade mot förslaget. Ingvar var ihärdig och menade att den åttonde bukplåten inte stämde. Han bad Frithiof göra ett genitalpreparat (också för att Ingvar skulle lära sig tekniken) och det visade sig att mätaren var *E. virgaureata* gullrismalmätare, ny för Skåne.

Den 12 maj 1944 var det ”övning” i Färlövs socken i Skåne. De blivande jägmästarna skulle lära sig att röja bokskog. Ingvar såg en hane av *Aglia tau* nagelspinnare flyga omkring bland bokstammarna. Han satte iväg efter den. Ledaren för expeditionen var den gamle jägmästaren **Henrik**

Figur 1. Ingvar i sitt arbetsrum december 1987. Foto: Nils Ryrholm.

Carbonnier. Denne undrade vad Ingvar hade för sig, som då förklarade att det var en sällsynt spinnare han ville fånga. Då dundrade Carbonnier på sin genuina skånska: ”Vi tar 5 minuters paus!” varefter han på militäriskt manér pekade ut åt Ingvar: ”Där är en!”, och ”Där är en till!” och ”Där också!” och ”Där!” och så vidare. Men Ingvar nöjde sig med några få exemplar.

Samma år, 1944, var det en sommarövning i norra Ångermanland. Under 5 juni-23 juli samlade Ingvar ivrigt i dessa trakter när inte skogsjobbet hindrade. Han cyklade ända till Dorotea, där han samlade *Oeneis jutta* gråbrun gräsfjäril på myrar. Den var ny för Åsele lappmark. Den 26 juni fångade han *Hepialus humuli* humlerotfjäril i centrala Dorotea, vilket indikerar att samhället nog såg annorlunda ut än idag.

Färdig jägmästare

Ingvar var färdig som civiljägmästare våren 1946. Det var lätt att få jobb eftersom både Domänverket och Skogsstyrelsen behövde jägmästare. Ingvar valde Skogsstyrelsen och blev skickad till Västergötland. Han fick där uppdrag att staka diken. Den 1 juli sändes han till Vittangi för att stämpla skog. Det stod i lagen att bara jägmästare fick stämpla i detta svårföryngrade område. Helst anställde man unga jägmästare som var billiga. Vid stämpling på berget Airivaara fann han *Anomogyna mevesi* (numera *Xestia gelida*) meves fjällfly. Det var en riktig raritet som senast var funnen 1888.

Bästa fångsten den sommaren var ändå **Elsa** som ”kom till lampa” vid Kitkiöjoki tillsammans med en lärarinnekamrat. Ingvar och Elsa förlovade sig vid julen 1946 och gifte sig 1949.

År 1947 skickades Ingvar till Gotland under tiden 21 april-21 september bl.a. för att staka diken, som han senare ansåg vara ett helt misslyckat projekt och istället förstörde fin natur! Under en period med pappersarbete inne i Visby mötte Ingvar under en lunchpaus helt överraskande Erik Nordstrand på gatan. Erik såg mycket sjuk ut. Ändå bad han Ingvar att komma ut till sommarstugan vid Östergarn. Där visade Erik sin samling som bl.a. innehöll mängder av *Parnassius apollo* apollofjäril. Sedan träffades de aldrig mera. Erik led av pernesiös anemi och låg sista tiden på Sankt Eriks sjukhus. Han avled bara 51 år gammal och hade testamenterat samlingen till Ingvar. Ingvar bodde vid Eriks bortgång i Umeå där han var brän-

slechef. Ingvar tog hand om samlingen och hyste tillfälligt in den i museet i Umeå. I samlingen fanns ett exemplar av *Antonechloris smaragdaria* midsommarmätare, som Erik hade tagit vid Trelleborg 14 juli 1918. Fyndet godkändes inte av Frithiof och detta gjorde Erik väldigt ledsen. Enligt Ingvar var det dock troligt att fyndet var korrekt.

På Gotland hände det åtskilligt under 1947. En av händelserna mindes Ingvar särskilt. Vid midnatt samlade han vid en kyrka med pannlampa efter flyn som besökte blommor. Två flickor kom cyklande genom tallskogen intill. Ingvar hoppade nerför en avsats för att gömma sig utan att ha hunnit släcka pannlampan. Flickorna gav upp ett avgrundsskri och ilade bort medan ”cykelkedjorna rasslade intensivt” tills ljudet försvann.

Omkring 1950 fick han jobb i Hällfors i Norrland. Där konstruerande han en egen Robinsonfälla, som han satte upp på gårdsplanen. Medan Ingvar var ute i omgivningarna och samlade fick Elsa besök av en löjtant, som uppmanade Elsa att släcka lampan. ”Inget ljus för fientliga flygare!” Elsa släckte emellertid inte lampan ”för hon var räddare för mig än för militären”, som Ingvar underfundigt uttryckte det.

En ny art för vetenskapen!

Den första fjärilen som Ingvar beskrev som ny art för vetenskapen var *Tinea bothniella* slagugglebomal. Den dåvarande nestorn inom småfjärilsområdet **Per Benander** hade sett exemplaren och var säker på att det handlade om en okänd art. Han rekommenderade Ingvar att beskriva den. Vid denna tid hade Ingvar också samlat in små äkta malar norrifrån, vilka först bedömdes vara *Tinea columbariella* duvbomal. **Magne Opheim** från Olso fann emellertid att den riktiga *T. columbariella* var något annat. Opheim beskrev därför en ny art med namnet *Tinea svenssoni* svalbomal. Detta var den första art (men inte den enda) som blev uppkallad efter Ingvar.

Flytt till Skåne

Den 15 februari 1953 kom Ingvar och Elsa till Österslöv, där de bosatte sig i ett nyinköpt hus på Vivedalsvägen. Ingvar hade fått arbete på Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstad som civiljägmästare. Samma datum som de kom dit föddes deras dotter **Elisabet**. Fyra år senare föddes sonen **Sten**.

Ingvar satte upp en fälla i trädgården, och den 16 och 27 juni fann han i fällan två välbehållna exemplar av vad han misstänkte vara *Chionodes ignorantella* ignorantstävmal. För att få visshet om att det var rätt art skrev han till **Martin Hering** i Berlin, som omedelbart skickade två av typexemplaren till en hittills ”okänd amatörforskare”. Dessa bekräftade att Ingvar hade haft rätt i sitt antagande.

Österlöv blev en strategisk plats för entomologiska utflykter. Det rika Skåne låg öppet för nya upptäckter och samlandet tog fart på allvar. En ung samlare från Karlskrona, **Lennart Eriksson**, följde med Ingvar till Sandhammaren den 8 september 1956. Med en del tekniskt kunnande hade Ingvar byggt ett eget elverk. Det hemmagjorda elverket sattes igång och skynket lades ut platt på marken som brukligt var på den tiden. Lennart var snabbt framme och plockade allt som kom in till lampan, men han var rätt ovarsam och tog fjärilarna med nyporna. ”Gör inte så! Fjärilarna skadas!” sa Ingvar. Plötsligt kom en *Acherontia atropos* dödskallefjäril och Ingvar hann först eftersom Lennart stod där alldeles perplex. När Ingvar kom hem till Österslöv vid 2-tiden på natten kom ytterligare en stor hona av dödskallefjäril på lampan och därför fick Lennart senare hanen från Sandhammaren. Det var den enda gången Ingvar hade sett arten trots de många tusentals timmar han hade samlat med lampa.

En sagolik Norrlandsresa

Sommaren 1975 blev oförglömlig för Ingvar. Till skotten **Edward Pelham-Clinton** i Skottland hade han tidigare svarat på ett brev, att det var ganska osannolikt att hitta flera nya arter av släktet *Elachista* gräsmalar i Skottland. Pelham-Clinton hade nämligen ansett sig ha sådana i sin samling. När nu Ingvar var ute på en sedvanlig längre färd norrut och kom till Frevisören utanför Haparanda samlade han en del under kvällen. Flygningen avtog, men på återvägen till husvagnen såg han en mängd små malar flyga runt en grästuva. Han samlade in några och dagen efter upptäckte han, att det ganska säkert rörde sig om en okänd art. Han hade emellertid bara fått tag i hanar. Efter att ha spänt sina djur färdigt gick Ingvar tillbaka till fångstplatsen och ryckte upp hela grästuvan. Där hittade han tre honor. Nu var han redo för att beskriva en ny *Elachista*-art från Sverige, vilket han tidigare hade ansett vara en fåfäng dröm. Släktet var ju så välutforskat i Sverige. Arten fick namnet *Elachista vonschantzi* efter en finsk kollega, **Max von Schantz**.

Några dagar senare på sin resa var han på kvällen vid Kaunisjoki. Det var svalt och fjärilarna

hade slutat flyga. På återvägen vid åkanten såg han dock några malar som togs in. Också dessa befanns tillhöra en ny art för vetenskapen! Denna art fick namnet *Elachista krogeri* efter en annan finsk kollega **Harry Krogerus**.

På hemvägen mot Skåne besökte Ingvar fjället Vällista i Jämtland. I björkregionen fann han flera exemplar av en liten *Elachista*. Nära Handöl såg han dagen efter mängder av samma art. Här var en tredje okänd *Elachista*-art! ”Omöjligt!” Den här arten, *Elachista nielswolffi*, fick namn efter en dansk kollega, **Niels L. Wolff**.

En fjärde art fann han ett annat år på väg till Kebnekaise, nämligen *Elachista kebneella* kebnegräsminerarmal, som dock beskrevs av en annan specialist. Ingvar nämnde flera gånger, att han ångrade sitt uttalande till Pelham-Clinton och anade att denne ändå hade obeskrivna arter i sin samling. Gräsmalarna *Elachista* är mycket svåra att bestämma och måste oftast genitalprepareras.

Trassel och missförstånd

Under 1980-talet sysslade Ingvar speciellt med småfjärilsfamiljen Momphidae brokmalar. Han fick anslag från Entomologiska Sällskapet i Lund för att titta på typer i London. **Ernst Traugott-Olsen** (ETO) från Danmark och Marbella, Spanien hade gjort akvareller till en bok om Elachistidae, men lånade nu också brokmalar av Ingvar för att han skulle illustrera dem i en kommande bok, som Ingvar skulle skriva texten till. ETO och Ingvar träffades därför ofta. En gång visade Ernst en akvarell av något som skulle föreställa den av Ingvar beskrivna *Mompha complexa* (nu *sexstrigella*) nordlig brokmal. Ingvar såg att en sammanblandning hade skett, men fick ett uppbragt svar ”Det är *complexa*!” ”Nej” sa Ingvar, ”det är ju jag som har beskrivit den så jag borde ju veta hur den ser ut!”. ETO blev ytterst arg och avbröt därefter förbindelsen med Ingvar.

Vid ett senare tillfälle var professorerna Harry Krogerus och Max von Schantz på besök i Lund och blev då inbjudna till **Carl H. Lindroth**. De finska gästerna hade fått tillbaka en ask med *Elachista*-arter som ETO hade bestämt. De såg att det var fullt med felbestämningar och fick sin uppfattning bekräftad av Ingvar, som också tittade i asken. Under kvällen vid middagen, då Ingvar inte var med, hade de berättat för Lindroth om felbestämningarna. På något sätt hade detta nått ETO, för dagen efter ringde han och skällde ut Ingvar för att ha smutskastat honom. Han anklagade också Ingvar för att ha lurat honom med data. Ingvar beklagade ofta att hans vänskap med ETO hade slutat så illa, men trots det ansåg han att den Elachistid-bok som Ernst var författare till var mycket bra.

Vid slutet av 1980-talet sökte Ingvar tillstånd för att samla på Hallands Väderö. Han misstänkte att *Nemapogon falstriella* sorgsvampmal borde finnas där. Tillståndet var förenat med så många reservationer att insamling i praktiken var omöjlig. Ingvar avskydde under resten av sitt liv sådana byråkrater, som för att visa sin makt utfärdade tillstånd, som var omöjliga att rätta sig efter, eller ville reglera ALLT. Han yttrade vid ett tillfälle om sådana myndighetspersoner: ”Alla handlar naturligtvis i bästa välmening och efter bästa förstånd. Men många har fått ett arbete som övergår deras förstånd!”

Från och med nu var Ingvar fast besluten att inte *skänka* sin samling till ett svenskt museum. Istället sålde han den till Lund museum, där sålunda hela hans samling med alla hans typexemplar finns bevarade. Hans senare insamlade material har dock till en del gått till Kiel.

Genom åren har Ingvar beskrivit 19 arter nya för vetenskapen. En av dem är *Pseudatemelia elsae* tallskogstubmal från Gotland. En polack, **Sergiues Toll**, hade ganska nyligen beskrivit en art *P. josephinae* efter sin fru Josephina. Ingvar inspirerades av detta och beskrev Gotlandsarten efter Elsa. Hanarna till dessa båda arter är mycket svåra att särskilja, medan honorna har klara skillnader i genitalierna.

Avslöjad bluff med fjärilar?

Även inom entomologin förekommer ibland falsarier, men oftast är de omedvetet tillkomna genom feletiketteringar eller liknande. Ibland dyker det upp gränsfall, som det exemplar av *Iphiclides podalirius* segelfjäril, som en person i Åhus hittade i en spindelväv vid Egeside. Han hade visserligen rykte om sig att fuska med fåglar, men överlämnade exemplaret till Ingvar. Det enda som var kvar var framvingarna och höger bakvinge. Det övriga var borta. Ingvar trodde fyndet var riktigt.

En annan ung man från Stockamöllan visade lite i smyg under möten i Lund rariteter för **Olle Ryberg**, som verkade acceptera dem, men de anmäldes aldrig vid mötena. Ingvar tyckte det var lite för många rariteter och en gång besökte han hemmet. Sonen var inte hemma men det var föräldrarna. ”Jag kan visa!” sa pappan. I första lådan fanns *podalirius* i dåligt skick. ”Jag minns att den togs i Tyskland” sa pappan, men på etiketten

Figur 2. Deltagarna från nästsista microlepidopterologmötet i Österslöv 1984. Fr.v. Bengt Å. Bengtsson, Ole Karsholt, Ingvar Svensson, Leif Aarvik, Max von Schantz, Harry Krogerus, Jussi Itämies och Karsten Schnack.

stod det ”Stockamöllan”. De flesta exemplaren i samlingen var i dåligt skick, men de finaste rariteterna var vackert spända. Där fanns bl.a. *Catocala electa* stenfärgat ordensfly, *C. elocata* bågbandat ordensfly, *Arctia villica* fläckig björnspinnare och flera ytterst sällsynta svärmare (vissa inte ens funna i Sverige), som alla hade etiketter där det stod Stockamöllan. Ingvar beslöt sig för att uppmana samlaren att avlägsna etiketterna så att fynden inte skulle ställa till problem i framtiden, men den unge mannen ifråga kom aldrig mer till Lund.

I lagens gränsland

En sommar var Ingvar och Elsa på resa på Öland och sedan åkte de till Uppland. Elsas far befann sig på sjukhus i Haparanda. När Ingvar och Elsa kom till Uppland fick de tag i en telefon och ringde för att höra efter hur Elsas far mådde. De fick då veta att han både hade avlidit och begravts under deras resa. Kommunikationsmöjligheterna vid denna tid var ju begränsade, men en efterlysning hade lästs upp i riksradion. På norra Öland hade kronojägaren förgäves sökt efter dem då han hade hört efterlysningen

I Uppland stannade de till i en aspdunge. Ingvar såg ett puppskal sticka ut från en aspstam. *Cossus terebra* mindre träfjäril! Han hämtade en borste och borstade fram två hål. Sedan sökte han markägaren för att få köpa aspen. ”Nej, det passar sig inte”, sa Elsa, ”min pappa är ju nyss död.” Ingvar gick ändå till gården men träffade inte markägaren. Men mindre träfjäril var inte vilken art som helst så först försökte Ingvar få upp puppor med småpinnar. Det gick inte. Han tog då fram en handyxa och högg ett hack på en halv meter och gömde sig i skogen så fort det kom en bil. Den första puppan skadades men den andra puppan kunde han få tag i och ur den kläcktes en vacker hona. Detta var det enda exemplaret av denna art som han fick under sin livstid.

Trägen vinner – oftast!

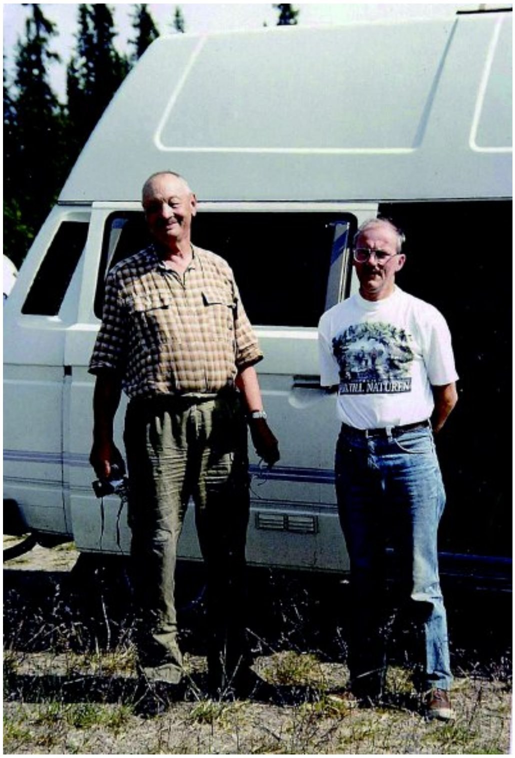
Av en finsk fackentomolog hade Ingvar fått veta, att *Lampronia standfussiella* kanelrosknoppmal var funnen helt nära den svenska gränsen i Tornedalen. Ingvar sökte vid Båtskärsnäs, där det fanns en del bestånd av *Rosa majalis* kanelros, men fann ingen *standfussiella*. Han fick av en botanist i Haparanda veta, att det på ön Korkiasaari i Torne älv skulle finnas massor med kanelros. Första besöket på ön gav ingen kanelrosknoppmal. Nästa år tog han med sig en uppblåsbar badbåt, men inte heller då lyckades han finna några *standfussiella*. Vid tredje försöket ytterligare något år senare och då **Olle Hammarstedt** var resesällskap, fick han låna en roddbåt och äntligen kunde han samla in den för Sverige nya *standfussiella*. Trägen vinner!

Under de senare åren höll Ingvar nästan samma intensiva samlingsaktivitet. Som vanligt var Skåne av intresse. På ett julmöte i Danmark 2008 fick han höra talas om en stävmal *Scrobipalpa tussilaginis*, som nyligen var funnen i Danmark och vars larv skulle leva minerande i blad på hästhov. Ingvar letade på många ställen i Skåne och lyckades till slut hitta några få minor den 27 september 2009 vid Torsebro norr om Kristianstad. Återigen, trägen vinner!

Det var typiskt för Ingvar att inte ge upp. Vid ett otal tillfällen försökte han finna den mycket sällsynta *Clepsis nybomi* pärlfläcksvecklare, som bara var funnen i ca ett dussintal exemplar i världen. Ingvar besökte de kända svenska lokalerna i Härjedalen och Torne lappmark, men hade inte turen att få in något exemplar.

De nordiska microlepidopterologmötena

Den finske entomologen Max von Schantz frågade vid ett tillfälle om inte några representanter från de nordiska länderna kunde träffas hos Ingvar och dryfta taxonomiska problem. Tanken var att mötena sedan skulle rotera mellan Oslo, Helsingfors, Köpenhamn och Österslöv. Uppräkningen av dessa fyra orter visar, att Österslöv var Sverige huvudstad när det gällde fjärilar från och med 1960 då det första mötet hölls. Det elfte mötet, det näst sista i denna version, blev i Österlöv 1984. Vid sidan av diskussioner om intrikata artproblem hann man också med att exkurera i nordöstra Skåne. För många var nog besöket vid Maltesholm speciellt där resterna av den gigantiska boken Adam beundrades. Förmodligen hade boken varit det största trädet i Norden med en uppskattad volym på100 kubikmeter travat mott.

Figur 3. Ingvar och jag vid Jukkasjärvi 1992.

Det sista nordiska microlepidopterologmötet hölls i Köpenhamn och då hade antalet medlemmar svällt till det nästan dubbla jämfört med det första mötet.

Andra möten och kongresser

Ingvar var en mycket föreningsintresserad person. Han var med i många olika föreningar och bevistade alla möten han kunde. Kanske fick han inspiration att vara med på olika möten och kongresser genom det generösa erbjudandet från Skogsvårdsstyrelsen i Umeå att skicka Ingvar till den åttonde internationella entomologkongressen i Stockholm i augusti 1948. Kongressens president, professor **Ivar Trädgårdh** vid Skogshögskolan, höll ett inledningstal på ca en timme. Enligt Ingvar var talet ett verkligt test på deltagarnas tålamod och var dessutom obegripligt. Vid ett kort avbrott började de närvarande applåderade vilt, vilket av Trädgårdh togs som en uppmuntran och han höll då på en timme till. Sekreterare vid kongressen var

C.H. Lindroth. När denne berättade vid ett middagsbord, att Trädgårdhs tal var ”*Mycket bra men vi begrep ingenting*” blev professorn rasande och sökte med strypgrepp ta livet av Lindroth. Entomologer har också känslor.

Ingvar deltog i flera världskongresser, bl.a. i Moskva och Canberra. Han närvarade vid de flesta nordiska möten och också de på senare tid av Sveriges Entomologiska Förening anordnade svenska entomologmötena. Han medverkade också vid de flesta kongresser som SEL (Societas Europaea Lepidopterologica) ordnade vartannat eller vart tredje år ända från föreningens start 1978.

Ingvars 90-årsdag

En liten grupp vänner till Ingvar organiserade en fest när Ingvar fyllde 90 år. Både samlarkollegor, familj och släkt samlades i Bygdegården i Österslöv. Femtio personer hyllade jubilaren. Även vänner från Norge, Tyskland och Danmark deltog. Det var en minnesvärd eftermiddag med en mycket lycklig Ingvar och en minst lika lycklig Elsa. Ingvar förärades en tavla av nästgrannen, bibliofilen och konstnären **Björn Dal**. På kvällen företogs en utflykt till Ingvars barndomsgård Romperöd, där man bedrev fjärilsfångst med lampor.

”Ingvars kväll” i Lund

Vid en hyllningskväll i Entomologiska Sällskapets regi i Lund den 30 oktober 2009 höll Ingvar ett långt föredrag om sitt samlarliv. Det mesta av ovanstående är hämtat från en inspelad DVD från den kvällen och är alltså i stora drag Ingvars egna ord. Kvällen inleddes dock med att ordförande Magnus Wedelin visade ett bildspel, där *människan* Ingvar presenterades. Magnus hade intervjuat honom och några korta brottstycken därifrån kan illustrera Ingvars åsikter om saker och ting.

Favoritlokal för fjärilsfångst? *Alnön*.
Favoritfjäril? *Epilecta linogrisea*.
Vackraste platsen i Sverige? *Lapporten vid Abisko*.
Favoritväxt? *Finnmyrten*.
Det jag ångrar mest? *Att jag skrev till Pelham-Clinton att det var omöjligt med så många nya Elachista-arter i Skottland som han trodde på*.
Argast? *När länsstyrelsen gav sitt s.k. tillstånd att samla på Hallands Väderö*.
Bästa naturvetenskapliga bok? *The Naturalist on the River Amazonas* (*Naturforskaren på Amazonas*) *av Henry Walter Bates*.
Häftigaste naturupplevelsen? *När jag såg två kejsarörnar vid Örup*.
Om jag inte hade blivit jägmästare? *Skogshuggare*.
En offentlig person som jag uppskattar? *Alf Svensson*.
En mänsklig egenskap jag ogillar? *Viljan att bestämma över andra*.
En mänsklig egenskap jag gillar? *Hjälpsamhet*.

Ingvar var en mycket allmänbildad person. Han kände till det svenska samhället väl och hade bestämda åsikter om det mesta. Han mindes namn på fler personer än vad de flesta mäktar med. Han hade ett vidsträckt nätverk, framför allt inom skogsnäringen och de myndigheter som hanterade skogsfrågor. Han var inte rädd för att ta en dust med vem som helst som hade en avvikande mening om en sak, även med dem i högsta toppen. Han hade gärna kontakt med botanister över hela landet för att få tips om växtlokaler, som skulle kunna vara intressanta även ur fjärilssynpunkt.

Hans sociala patos och känsla för rättfärdighet var genuint. Han berättade bland annat en gång att när en skogsägare i Småland blev åtalad för att enligt lagen inte ha fört ut virke i tid, biträdde Ingvar honom vid rättegången. Ingvar kunde då avslöja att Domänverket, på den tiden en statlig institution, hade gjort precis samma sak, men sluppit undan böter. Tack vare Ingvar las åtalet mot skogsägaren ner. Han tog alltid ställning för ”underdogs”.

Ingvar som resekamrat

Vid åtskilliga tillfällen i början av vår bekantskap gjorde Ingvar och jag gemensamma dagsutflykter i Skåne. Vi träffades också mer eller mindre spontant på andra platser i Sverige, bl.a. på Öland. 1982 möttes vi i Abisko. **Göran Palmquist** och jag hade varit uppe på fjället Nissontjårro och vi berättade vad vi hade upplevt. Ingvar och Elsa började sedan sin vandring upp mot fjället i ett osäkert väderläge. Det tog uppskattningsvis en 4-5 timmar att nå målet om man gick utan paus. Situationen visade med vilken målmedvetenhet Ingvar samlade oavsett väder och hur troget Elsa stöttade Ingvar.

När Ingvar och jag var ute och reste gällde det att anpassa sig till en helt ny dygnsrytm, särskilt vad gällde måltider. Det var frukost någon gång vid 11-tiden och middag sent på kvällen, en gång t.o.m. kl. 1 på natten. Samlandet fick helt styra mattiderna. Efter en omskakande tid lärde jag mig att hantera det hela genom att ha reservproviant i väskan i form av choklad eller annat kaloririkt.

Ingvars favoritmat var fisk. Vid ett antal tillfällen lyckades Ingvar tigga sig till fisk eller fick fisk spontant av folk som hade haft fiskelycka. På Kläberget i Dalarna fick vi en hel hop abborrar (var de nu kom ifrån) som Ingvar anrättade fältmässigt (=enklast möjligt). På en Norrlandsresa 2008 lyckades han prata till sig en regnbågslax på 3 kg. Det blev fest i bussen på kvällen!

När vi skulle handla sökte han sig gärna till en fiskdisk, helst med färsk fisk, men även djupfryst gick an. Som omväxling valde han pepparbiff eller något annat med rent kött. Korv kom inte på fråga och grönsaker kunde man på sin höjd ha som larvmat, tomater ibland undantagna. Potatisen rengjordes genom två omgångar med skakningar i kastrullen som var fylld med potatis och vatten. Läsk var Ingvars standarddryck till middagen. Eftersom han inte drack någon som helst alkohol dög inte ens lättöl, men han hade aldrig några synpunkter på om jag valde en flaska öl.

Hans uthållighet var enorm. Aldrig var han den förste att ge upp. Om vi kom till en plats där han hade varit tidigare, väntade han på att jag hade blivit nöjd. Knappast aldrig tyckte han att vi skulle lämna platsen före det att jag själv kom med förslaget. Jag minns speciellt ett tillfälle då vi besökte Lindefallet söder om Hudiksvall. Det var mitt första besök på platsen, men Ingvar hade varit där flera gånger förr. Det blev kyligt i skymningen och jag ansåg det meningslöst att tända lampor. ”Det kan alltid komma något” var Ingvars svar och han drog igång generatorn. Vi satt i bussen och pratade om skog och byråkrater, två kära samtalsämnen, men jag ville egentligen helst lägga mig och sova. När ett par timmar hade gått gick vi ut till lampan. Det var ca 2 plusgrader och jag tänkte: ”Det har väl kanske kommit ett eller annat mygg”. Döm om min förvåning när det faktiskt fanns en hel del fjärilar på skynket, bl.a. två *Cucullia gnaphalii* gullriskapuschongfly. Ingvar lät mig generöst ta det ena exemplaret.

En annan egenskap hos Ingvar var hans enastående intuition att hitta spännande lokaler. Dels läste han in sig på olika platser som var botaniskt eller geologiskt intressanta, dels hade han en mycket god kunskap om Sveriges flora i allmänhet, men i synnerhet om de var värdväxter för speciella fjärilar. Ett belysande exempel på hans floristiska intresse var ett besök på en kalkmyr nordväst om Pajala 1992. För länge sedan hade han där sett myrbräcka – förvisso onyttig enligt Ingvars definition, men trots allt en skönhet bland växterna. Efter en lång stunds sökande ropade Ingvar plötsligt: ”Här är den!”. Inne bland lite högre vegetation i översilningsmark växte de vackra blommorna. På samma myr vandrade vi en hel dag och såg överblommade guckuskor och andra rara växter. Här tog vi in en stor serie *Bactra ”lancealana”* tågvecklare som avvek tydligt från sydliga djur genom sin litenhet och konstanta teckning. Liknande djur har hittats på Gotland i kalkmyrar och i Dalarna på en fattigmyr. Framtiden får utvisa vad det rör sig om.

Ingvar kände sitt Sverige. Jag fick ofta intrycket att han hade kört på alla vägar som var farbara med bil. Varje resa vi gjorde tillsammans innehöll alltid en eller annan avstickare till ett avlägset område, dit man bara kunde köra på ettans växel. Därför avskydde han skyltar som förbjöd bilkörning. Likaså blev han alltmer betänksam mot naturreservat, ja t.o.m. avogt inställd till dem. Vi hade många diskussioner om detta på våra resor. Vid den senaste vi gjorde tillsammans i Sverige (augusti 2008) fick han vatten på sin kvarn. Vi skulle leta upp ett naturreservat med örnbräken (Lustgården i Piteå kommun) för att söka efter sagofjärilen *Gazorycra ganna* silverbandad rotfjäril, som var funnen i Tornedalen på 1800-talet. Efter en lång, smal och krokig väg kom vi till en sjö, där vägen slutade. Vi skulle nu behöva vandra ett par kilometer runt sjön för att komma till reservatet, men det var inte Ingvars grej. Istället beklagade han sig ”att man inte ens kan komma till området med bil, och förresten var det nog inget att ha ändå”.

En egenskap hos Ingvar jag upptäckte ganska tidigt var hans starka psyke. Alla som kände honom märkte hans karisma, och han kunde agera riktigt lugnt i svåra situationer. 1976 åkte Ingvar och jag till Södra Stenshuvud för att samla på eftermiddagen. Efter en lång vandring i sydsluttningen skulle vi återvända till hans Mercedes-buss och den kortaste vägen gick förbi ett boningshus där en äppelodlare bodde. När denne såg oss passera huset rusade han ut och skällde ner oss på det mest aggressiva sätt man kan tänka sig. Ingvar svarade lugnt ”Vi utnyttjar bara vår allemansrätt” och så gick vi vidare. Mannen rusade in i huset och kom ut efter några sekunder med ett hagelgevär, satte sig i bilen och rivstartade för att förfölja oss. Han fortsatte utskällningen medan hagelgeväret låg i beredskap på passagerarsätet. Ingvar var fortsatt helt lugn och försökte tala mannen tillrätta. Till sist gav galningen upp och vi kunde pusta ut.

Vid samlingsresan uppe i Jämtland 2010 kom Ingvar ut i löst grus på en skogsväg och bussen gled

Figur 4. Ingvar vid sin buss augusti 2008. Vid Abisko Östra med det molntäckta Njulla i bakgrunden.

av vägen. När jag träffade honom en halvtimme efteråt vid Vackermyren söder om Hammerdal var han till synes helt lugn när han berättade om missödet. Själv skulle jag ha varit i upplösningstillstånd.

Av de många resor vi gjorde tillsammans i Sverige sträckte sig de flesta över flera veckor och ledde oss nästan alltid norrut. Det var en förmån att få kampera ihop med honom för man lärde sig mycket om Sverige, skog, fjärilar och växter.

Gotland 1984

Under våren 1984 kom Ingvar och jag överens om att träffas på Gotland där vi gjorde gemensamma utflykter under drygt tre veckor. Elsa var som vanligt med på resan på den tiden. Jag kom dit i egen bil som jag sov och preparerade i. Ingvar och jag samlade tillsammans medan Elsa höll till vid deras buss och målade tavlor. Ingvar och jag sökte en dag efter en viss plats i Stenkumla socken där han 1947 hade dikat ut ett skogsparti som sedan avverkades (har berörts ovan). Tyvärr var det helt igenväxt med sly och triviala växter. Vi sökte oss därför till andra ställen, som var betydligt mer tilldragande. Han beklagade sig för att inte ha förstått hur mycket skada hans företag 1947 skulle göra.

I Kallgateburgs naturreservat samlade vi hela natten tills solen gick upp. Där upplevde vi under morgontimmarna en fin flygning av den sällsynta *Aterpia sieversiana* agmyrvecklare. Vi besökte under våra veckor på Gotland en mängd olika platser, där Ingvar tidigare hade gjort intressanta fynd. Ofta var det negativa upplevelser. Vi besökte exempelvis typlokalen vid Hammars för *Depressaria nemolella* gotlandssäfferotplattmal som Ingvar hade beskrivit som ny art 1982. Tyvärr hade området inte betats på länge så säfferotsplantorna förde ett tynande liv och plattmalen tycktes ha dött ut på lokalen. Ibland fann vi emellertid nya lokaler för andra arter och hade givande fångst där.

Vi hann också med att studera floran. På Fårön besökte vi Gotlands enda lokal för hjortron som växte tillsammans med spindelblomster. Under den här vistelsen på ön åkte vi vid otjänligt fångst-

Figur 5. Ingvar och jag i en örtrik sluttning utanför byn Coltesti söder om Cluj, Rumänien.

väder till platser med andra Gotlandsspecialiteter bland växterna såsom alpnycklar, rödsyssla och storsyssla, enligt Ingvar ”helt onyttiga växter” eftersom inga fjärilslarver levde på dem.

Trondheim 1988

Som alltid vid kongresser försökte Ingvar lägga in en välplanerad runda före och efter för att passa på att besöka intressanta fjärilslokaler. Inför den nordiska entomologkongressen i Trondheim 1988 hade Ingvar och jag pratat oss samman med norska samlarkolleger om mötesplatser och -tider. Ett givet utflyktsmål blev Hesteskobakken i Vinstra i Gudbrandsdalen, där det fantastiska fyndet av *Scrobipalpa reiprichi* hade gjorts några år dessförinnan. Med våra värdar **Kai Myhr**, **Leif Aarvik** och **Sigurd Bakke** besökte vi platsen den 1 juli och hittade faktiskt några exemplar av denna egendomliga mal, som närmast var känd från Slovakien. Vid ett andra besök vid Hesteskobakken en dryg vecka senare fann vi också egendomligt tecknade *Lyonetia prunifoliella*, som först 2010 kunde identifieras som *Lyonetia padifoliella* oxbärslansettmal, även den en norsk reliktart med enstaka fyndlokaler i Gudbrandsdalen men ingen annanstans i Norden.

Bergslagenresan 1990

Vi åkte tillsammans i Ingvars buss den 18 juni norrut via Östergötland. Ingvar hade den inställningen och ambitionen, att han skulle försöka få tag på alla i Sverige bofasta fjärilsarter, men samtidigt var han mån om att andra skulle få njuta av trevliga fynd på de lokaler som Ingvar kände till. För en gångs skull hade jag något att bjuda Ingvar. Jag hade tidigare funnit *Notocelia tetragonana* mörk rosenvecklare på Göksholm vid Hjälmaren. Vi åkte dit och Ingvar fick fatt i ett exemplar. Vi for vidare till Styggforsen i Dalarna där vi träffade **Nils Hydén** och ytterligare några samlare. Nils gjorde en undersökning av *Xestia sincera* barrskogsfjällfly på en närbelägen lokal som vi tittade på mellan regnskurarna.

Efter en natt vid Kilskär i Uppland hamnade vi i ett grustag i Film. Kanske var det första gången någon fjärilsamlare hade besökt grustaget, som visade sig vara ytterst intressant och alltsedan dess en vallfärdsort. Ingvar tog bl.a. den för Sverige nya *Anacampsis fuscella* klöversobermal där. På natten samlade vi i Stadsparken i Djursholm och där fick Ingvar ett exemplar av *Stigmella sakhalinella* backdvärgmal, också ny för Sverige. Varför kunde inte jag få något intressant?

Till Norrland 2008

Tillsammans gjorde Ingvar och jag en resa norrut i augusti för att plocka minor och se vad som flög i Norrland vid denna tid på året. Jag var ”anlitad” som chaufför. Vi for över Västergötland, Värmland, Dalarna, Härjedalen, Jämtland och in i Lappland. Några större sensationer visade sig inte på vägen upp, men vi fick stor erfarenhet av angreppen på viden av *Lyonetia pulverulentella* videlansettmal, som vi hittade på många ställen. Norr om Hoting fann vi mängder av den sällsynta *Scythris noricella* grå rallarroskorthuvudmal på ett hygge. Stationsområdet vid Meselefors ägnades flera timmar och gav en rik fångst med framför allt ett exemplar av *Ochsenheimeria urella* oxhornmal långt utanför sitt kända utbredningsområde.

Den 16 augusti hände något anmärkningsvärt. Ingvar valde att *inte* sätta upp en lampa på natten. Det gjorde däremot jag. Temperaturen närmade sig noll och dimmorna ute över myren intill låg tät. Vid midnatt tittade jag på skynkena och fann – två myggor! Inget mer! Ingvars intuition hade tydligen gett honom klara signaler om vad resultatet skulle bli.

Den 22 augusti befann vi oss i Pajala. Ingvar ville gärna besöka en skogsgård ca 1 mil söder om samhället, dit man numera kunde köra med bil på en smal och gropig skogsväg. Ingvar hade varit där för mer än ett halvt sekel sedan och stämplat skog, men på den tiden fick han vandra genom obruten terräng med full utrustning. Då vi av en person i samhället fått veta att man kunde strunta i en förbudsskylt vid början av vägen, började vi färden söderut mot skogsgården Ruokojärvi. Vi kom fram dit efter en synnerligen guppig krypkörning i en timme. Av personen inne i Pajala hade vi fått varning om att det fanns björn i området. Vi kunde snart konstatera att han hade haft rätt. Det fanns flera färska spillningshögar på stigar runt gårdshusen. Det fanns också mindre visitkort efter ungar. Vi gjorde en del väsen för att annonsera vår närvaro och slippa argumentera med någon irriterad björnhona. Fjärilsutbytet blev bra. Bl.a. flög *Coenocalpe lapidata* stenmätare ganska rikligt på de snart igenvuxna slåtterängarna. Ifrån sjön hördes sångsvan och storlom. Det var verkligen ödemark. Husen var från 1800-talet och stod övergivna sedan många år tillbaka. Floran var rik men på tillbakagång.

Huvudmålet med resan detta år var att söka efter *Gazoryctra ganna* silverbandad rotfjäril. 1847 hade F. Wahlberg funnit två hanar och två honor på ön Kylänsaari och vid Pello. Vi sökte efter lämpliga områden där arten kunde tänkas finnas och hamnade till sist på just ön Kylänsaari vid Övertorneå. Där samlade vi på kvällen och natten men såg naturligtvis ingen *ganna*. Däremot fick Ingvar in ett exemplar av *Cryptocala chardinyi* ryskt bandfly, tidigare nordligast känt i Uppland. Hemresan blev som att köra i ett vattenfall söderut från Sundsvall, där vi hade hälsat på **Östen Gardfjell** och övernattat i hans stuga på Alnön. Vi passade på att besöka **Jan-Olof Björklund** i Västernäs vid Herräng på nervägen mot Öland, och hos honom tittade vi på det magiska och nyligen funna vampyrflyet *Calyptra thalictri*.

Resan till Rumänien 2009

Tillsammans deltog vi i fyra SEL-kongresser då jag var chaufför: Lednice (1994), Bialowieza (2000), Erkner (2007) och Cluj (2009). Dessutom möttes vi vid flera andra SEL-kongresser då Ingvar deltog tillsammans med Elsa.

Resan till Rumänien och Cluj 2009 var nog den mest minnesvärda. Dels tog det två dagar att komma dit. Dels bjöd hemresan på diverse strapatser. När vi höll kongress inne i staden Cluj var vädret överdådigt vackert. Vi sökte upp fina lokaler utanför staden när föredrag och annat inte lockade. Men vädret kunde så här i slutet av maj och början av juni vara miserabelt om nordostvindar svepte in över norra Rumänien – vilket det gjorde, med besked! Uppe på 600 m höjd hade det snöat en natt och 1 dm snö ”prydde” de blommande äppelträden. På exkursionerna efter kongressen befann vi oss tack och lov på en lägre nivå där det inte hade snöat, men det var ändå ordentligt kallt och blåsigt. Trots allt kunde vi samla en hel del spännande arter då solen tittade fram.

Resan både dit och hem med min Mitsubishi Lancer bjöd på flera mindre angenäma överraskningar. På ditvägen observerade vi inte det nya systemet att klistra en inköpt voucher på vindrutan

för att få köra på motorvägarna i Slovakien och Ungern. På gränsen mellan dessa länder blev vi stoppade av polis som ville bötfälla oss med 100€. Efter att ha uppträtt som gröna turister (kusiner från landet) prutades böterna till 40€ men det retade oss ändå.

På hemvägen skulle vi övernatta på ett pensionat inne i Tjeckien nära den tyska gränsen. Vi hade övernattat där på nervägen och beställt rum för hemfärden. Bensintanken var nästan tom då vi lämnade exkursionsområdet nära Turda i Rumänien, men precis innan de sista dropparna var slut lyckades vi få tanken fylld vid en svårtillgänglig mack. Vi pausade för en matrast norr om Brno men redan ett par mil norr om restaurangen fick vi punktering på höger bakdäck i 130 km/h. Däcket blev fullständigt slitet i trasor på några sekunder. När vi hade lyckats stanna utan missöde och satt ut varningsskylt kom omedelbart en bilist bakom oss och fotograferade oss. Han misstänkte att däcket hade saboterats vid restaurangen genom att någon med en kniv skurit en repa på insidan och sedan tänkt råna oss på en lämplig plats. Mannen själv var emellertid synnerligen skum så jag misstänkte att han visste mer än han ville säga. Han befann sig på vår plats ”alltför lägligt”. Var det han själv som hade hållit i kniven? Hur som helst, efter flera timmars körande med ett ”nödhjul” med 0,8 kilos tryck (det skulle vara 4!) hittade vi en verkstad där vi så småningom fick ett nytt däck påsatt. Tre timmars fördröjning, men vi var på väg!

Till följd av regn med dålig sikt missade vi den rätta motorvägen norr om Prag och fortsatte i mörkret mot Polen. Efter en längre stund och då vi närmade oss den polska gränsen kom vi underfund med felkörningen och försökte då ta en genväg genom ett bergsområde. Naturen var säkert fantastisk där, men vi visste knappt var vi var. Vi missade naturligtvis pensionatet och kom kl. 4 på morgonen till Leipzig, där vi övernattade på det fashionabla hotellet Radisson. Vi sov till kl. 10 då vi intog frukost och fortsatte vår färd hemåt.

Det djupaste intrycket under den resan 2009 var Ingvars ohöljda glädje att få motta hedersmedlemskap i den europeiska föreningen SEL. Det hade dittills varit få förunnat att tilldelas en sådan hedervärd titel.

Detta var inte den enda hedersbetygelsen Ingvar förärades. Han var hedersmedlem i den spanska föreningen SHILAP och i den Lepidopterologiska Föreningen i Finland. Han blev 2009 ”ständig hedersmedlem” i Entomologiska Sällskapet i Lund.

Ingvar var en fantastiskt generös person. Han ställde bokstavligen upp i alla väder för en utflykt om man kom på besök och hade önskemål om en speciell fjäril i hans region. Han ställde tjänstvilligt upp med hjälp att bestämma knepiga djur och träffade så gott som alltid rätt. Hans hem stod öppet under alla årstider – om han var hemma – och Elsa var den charmerande hustrun som stod vid Ingvar sida. Hon var en förträfflig värdinna och vid vilken tid man än kom tillbaka från utflykten var hon färdig att servera en delikat måltid. Vilket fantastiskt par!

Det vetenskapliga arvet

Under de 75 år som Ingvar samlade fjärilar växte hans samling till musealt omfång. Han hade i samlingen 120 000 estetiskt nära nog fulländat preparerade exemplar omfattande mer än 3000 arter. Vid sidan av de 19 beskrivningarna av nya arter upptäckte han 155 arter nya för Sverige och över 2 000 arter nya för olika landskap, allt en oöverträffad bedrift.

Till sist kan nämnas, att Ingvar vid två tillfällen var påtänkt som hedersdoktor, men av olika skäl kom det aldrig att förverkligas. Trots att han inte fick glädjas åt en sådan utmärkelse är vi nog rätt många som anser att han hade varit värd det. Han var jämbördig med sin föregångare **Per Benander** genom sin oerhörda betydelse för den goda kännedom vi har om den svenska fjärilsfaunan. Hans långa erfarenhet och hans oerhörda kunskap om Sveriges natur i kombination med hans insikt om skog gjorde honom till en auktoritet i många sammanhang. Han var ledamot i Rödlistekommittén för fjärilar vid Artdatabanken och var där en person, som med sin långa erfarenhet hade ett särskilt perspektiv på utdöenderisken för de olika arterna. Hans arbete med att sammanfatta sina och andra samlares fynd under varje år från 1974 är ett ovärderligt arkiv för kunskapen om den svenska småfjärilsfaunan. Alla andra skrifter han har publicerat är ett vetenskapligt arv som efterlevande lepidopterologer kan skörda frukten av. Det är med stor saknad vi alla tar farväl av en legendarisk person. Det är dock en tröst att hans namn lever vidare dels genom de arter han har beskrivit nya för vetenskapen, dels genom de arter som har namngetts efter honom.

Tack Ingvar!

Figur 6. Ingvar gratuleras till hedersmedlemskapet av SEL:s ordförande Gerhard Tarmann.

Arter som Ingvar har beskrivit

Tinea bothniella Svensson 1953
Ectoedemia amani Svensson, 1966
Ocnerostoma friesei Svensson, 1966
Coleophora unigenella Svensson, 1966
Acompsia subpunctella Svensson, 1966
Oidaematophorus vafradactylus Svensson, 1966
Lithocolletis rolandi Svensson, 1976
Nepticula lappovimella Svensson, 1976
Parornix traugotti Svensson, 1976
Elachista krogeri Svensson, 1976
Elachista nielswolffi Svensson, 1976
Elachista vonschantzi Svensson, 1976
Coleophora peri Svensson, 1976
Trifurcula rodella Svensson 1982
Depressaria nemolella Svensson, 1982
Mompha complexa Svensson, 1982
Pseudatemelia elsae Svensson, 1982
Eudonia aequalis Kyrki & Svensson, 1986
Monochroa inflexella Svensson, 1992

Taxa som bär Ingvars namn

Tinea svenssoni Opheim, 1966
Amphipyra svenssoni Fletcher 1968
Nepticula svenssoni Johansson, 1971
Elachista ingvarella Traugott-Olsen, 1974
Coleophora svenssoni Baldizzone, 1985
Svenssonia Parenti, 2009

Bibliografi över Ingvar Svenssons publikationer

(Fetstilade verk innehåller nybeskrivningar av arter.)

1946. Lepidopterologiska iakttagelser. I. – Ent. Tidskr. 67: 53-61.
1950. Lepidopterologiska iakttagelser. II. – Ent. Tidskr. 71: 46-50.
1951. Fjärilsfångst på 64:e breddgraden. – Fältbiologen 1951: 1-4.
1952. Microlepidoptera ur coll. Erik Nordstrand. – Opusc. Ent. XVII: 45-57.

1952. Eine neue Art der Gattung *Tinea* Zeller (Lepidoptera). – Opusc. Ent 18: 225-227.
1954. *Swammerdamia lapponica* i Sverige. – Ent. Tidskr. 75: 204-207.
1957. De senaste tio årens nytillskott av svenska storfjärilar (Lep.). – Opusc. Ent. 22: 143-160.
1958. *Schöyenia glacialis* Lank., en god art (Lep.). – Opusc. Ent. 23: 241-244.
1962. Nordiska *Bryotropha* Hein. – Flora og Fauna 68: 61-69.
1965. Niels L. Wolff 65 år – Opusc. Ent 30: 9-10.
1966. New and confused species of Microlepidoptera. – Opusc. Ent. 31: 183-202.
1967. Förändringar i Sveriges storfjärilfauna senaste tioårsperiod (Lep.) – Opusc. Ent. 32: 233-251.
1967. *Scopula aequicerata* Träff not a separate species (Lep.) – Opusc. Ent. 32: 252-254.
1968. *Amphipyra pyramidea* L., en dubbelart (Lep. Agrotidae). – Opusc. Ent 33: 182-187.
1968. med Johansson, R. Pältsa-expeditionen 1964 (Lepidoptera). – Opusc. Ent. 33: 119-128.
1971. Scandinavian *Bucculatrix* Z. (Lep. Bucculatricidae). – Ent Scand. 2: 99-109
1972. med Douwes, P. Genitalundersökning av fjärilar. - Entomologen 1: 10-14
1974. Catalogus Insectorum Sueciae. VI. Microlepidoptera. Addimenta II. Ent Tidskr. 95: 151-171.
1974. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1973. – Ent. Tidskr. 95: 198-200.
1975. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1974. – Ent. Tidskr. 96: 139-146.
1975. *Cidaria* (*Thera*) *albonigrata* Höfer. En i norra Europa förbisedd art. (Lep., Geometridae). – Ent. Tidskr. 96: 60-62.
1976. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1975. – Ent. Tidskr. 97: 124-134.
1976. Six new species of Microlepidoptera from northern Europe. – Ent. Scand. 7: 195-206.
1977. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1976. – Ent. Tidskr. 97: 37-43.
1977. Förändringar i Sveriges storfjärilfauna en tredje tioårsperiod (Lepidoptera). – Ent. Tidskr. 98: 113-122.
1977. Senaste förändringar i den svenska lepidopterafaunan. – Baptria 2(23): 41-52.
1978. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1977. – Ent.Tidskr. 99: 87-98.
1979. In memorian – Niels L. Wolff. – Ent. Tidskr. 100: 55-56.
1979. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1978. – Ent. Tidskr. 100: 91-97.
1980. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1979. – Ent. Tidskr. 101: 83-97.
1981. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1980. – Ent. Tidskr. 102: 81-88.
1981. Changes in the Lepidopter Fauna of Sweden after LINNAEUS. – Beih. Veröff. Naturschutz Landschaftspfleg Bad.-Württ. 21: 23-30.
1981. Småfjärilar i Kristianstadstrakten. – Skånes Naturvårdsförbunds Årsskrift 1981: 97-102.
1982. Four new species of Microlepidoptera from northern Europe. – Ent. Scand. 13: 293-300.
1982. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1981. – Ent. Tidskr. 103: 59-65.
1982. Influence of forestry on Lepidoptera populations. – Proc. 3rd Congr. eur. Lepid., Cambridge 1982: 166-167.
1983. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1982. – Ent. Tidskr. 104: 75-80.
1984. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1983. – Ent. Tidskr. 105: 75-80.
1985. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1984. – Ent. Tidskr. 106: 71-82.
1986. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1985. – Ent. Tidskr. 107: 71-79.
1986. Skovdrifts indflydelse på sommerfugle-populationer (översatt av Ib Norgaard). – Lepidoptera bd V 2: 41-51.
1986. Blädning – en gammal nyhet. – SST (Svensk SkogsTidskrift) 4: 35-37.
1987. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1986. – Ent. Tidskr. 108: 77-82.
1987. med Elmqvist, H., Gustafsson, B., Hellberg, H., Imby, L. & Palmqvist, G. Catalogus Lepidoperorurum Sueciae. – Stockholm, Entomologiska Föreningen & Naturhistoriska riksmuséet.
1987. Alternativt skogsbruk. – Natur i Göinge 18: 6-12.
1988. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1987. – Ent. Tidskr. 109: 65-70.
1989. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1988. – Ent. Tidskr. 110: 103-108.
1989. med Douwes, P. & Stille, B. Are *Diachrysia chrysitis* (L.) and *D. tutti* (Kostrowicki) different species? (Lepidoptera, Noctuidae). – Ent. Scand. 20: 15-22
1989. Fjärilsamlaren och omvärlden. Insekt-Nytt, 1989: 3-6.
1989. Debatt: ”Vad kan entomologerna göra för naturvården?” – FaZett 2(3): 33-35.
1990. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1989. – Ent. Tidskr. 111: 69-73.
1990. med Palmqvist, G. Förteckning över svenska fjärilsnamn. – Entomologiska föreningen och Naturhistoriska Riksmuseéet, Stockholm.
1991. med Spitzer, K. & Jaroì, J. Geographical variation in food plant selection of *Eupithecia gelidata* Möschler, 1860 (Lepidoptera, Geometridae). – Ent. Fennica 2: 33-36.

1991. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1990. – Ent. Tidskr. 112: 65-72.
1992. Splitter or lumper – or both? – Nota lepid. Supplement 3: 101-107.
1992. Anmärkningsvärda fynd av Microlepidoptera i Sverige 1991. – Ent. Tidskr. 113: 36-41.
1992. *Monochroa inflexella* n.sp. – Ent. Tidskr. 113: 47-51.
1993. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1992. – Ent. Tidskr. 114: 29-35.
1993. Fjärilskalender (i två format A5 och A6). – Förlag Hans Hellberg, Kista.
1994. Catalogus Lepidopterorum Sueciae. – Naturhistoriska riksmuséet & Entomologiska föreningen i Stockholm.
1994. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1993. – Ent. Tidskr. 115: 45-52.
1995. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1994. – Ent. Tidskr. 116: 47-53.
1996. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1995. – Ent. Tidskr. 117: 49-57.
1997. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1996. – Ent. Tidskr. 118: 29-41.
1998. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1997. – Ent. Tidskr. 119: 47-59.
1998. Gamla lepidopterologer som jag känt. – Ent. Tidskr. 119: 193-190.
1999. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1998. – Ent. Tidskr. 120: 23-35.
1999. Participating in Nordic congresses of entomology. – Proceedings of the XXIV Nordic Congress of Entomology: 209-210.
2000. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 1999. – Ent. Tidskr. 121:1-12.
2001. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2000. – Ent. Tidskr. 122: 61-68.
2002. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2001. – Ent. Tidskr. 123: 1-11.
2003. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2002. – Ent. Tidskr. 124: 13-21.
2004. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2003. – Ent. Tidskr. 125: 43-53.
2005. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2004. – Ent. Tidskr. 126: 21-33.
2006. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2005. – Ent. Tidskr. 127: 9-20.
2006. Nordens vecklare. (Tortricidae). – Entomologiska Sällskapet i Lund.
2007. Mångfaldsskogsbruk. – Ekbladet nr 22: 11-21.
2007. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2006. – Ent. Tidskr. 128: 43-57.
2008. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2007. – Ent. Tidskr. 129: 15-28.
2009. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2008. – Ent. Tidskr. 130: 61-72.
2010. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2009. – Ent. Tidskr. 131: 17-27.
2011. Anmärkningsvärda fynd av småfjärilar (Microlepidoptera) i Sverige 2010. – Ent. Tidskr. 132: 55-68 (postumt).

Bengt Å. Bengtsson
Lokegatan 3
386 93 Färjestaden
E-post: bengt.a.bengtsson@gmail.com